

ENMAK 2030+

transpordi ja liikuvuse valikud

Mari Jüssi, Säätva Eesti Instituut

10.11.2014 Energiasäästunädala avaüritus

Transpordimeetmete valik tuginevad kahele ENMAK 2030+ taustauuringule

- Energiasäästupotentsiaal Eesti transpordis ja liikuvuses. 2014 Mari Jüssi, Helen Poltimäe, Hannes Luts, Pille Metspalu
- Transpordi ja liikuvuse stsenaariumid 2014. Mari Jüssi, Marek Rannala

www.energiatalgud.ee

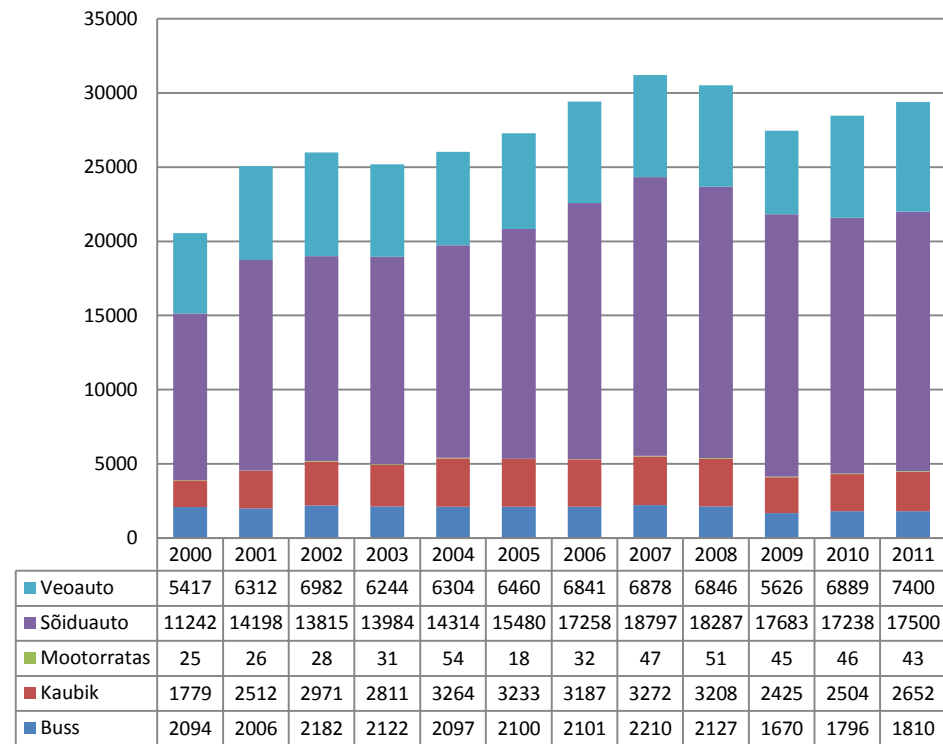
www.seit.ee

Transpordi energiasäästupotentsiaali uuringu põhijäreldused

- 25% energiatarbimisest transpordis – tarbimise kasv seni 1:1 majandusega
- Transpordis on energia kokkuhoiu potentsiaal suur, otsene rahaline sääst 200-400 M€ aastas
- Praegune transpordi maksupoliitika ja valdkonna haldus ei soodusta ökonoomse sõidukipargi tekkimist ja säästvate liikumisviiside arengut.

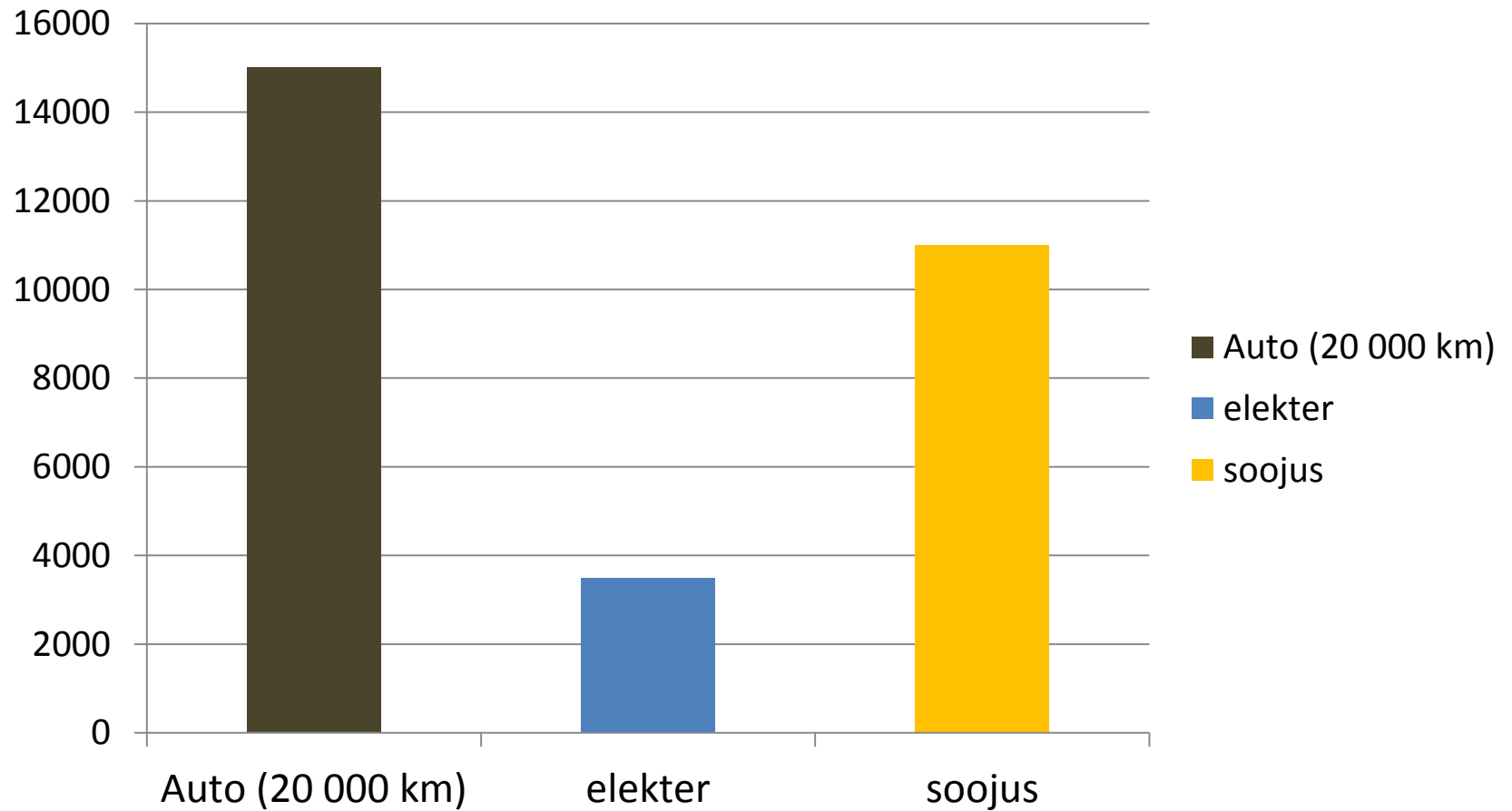
Energiatarbimine maanteetranspordis 2000-2011

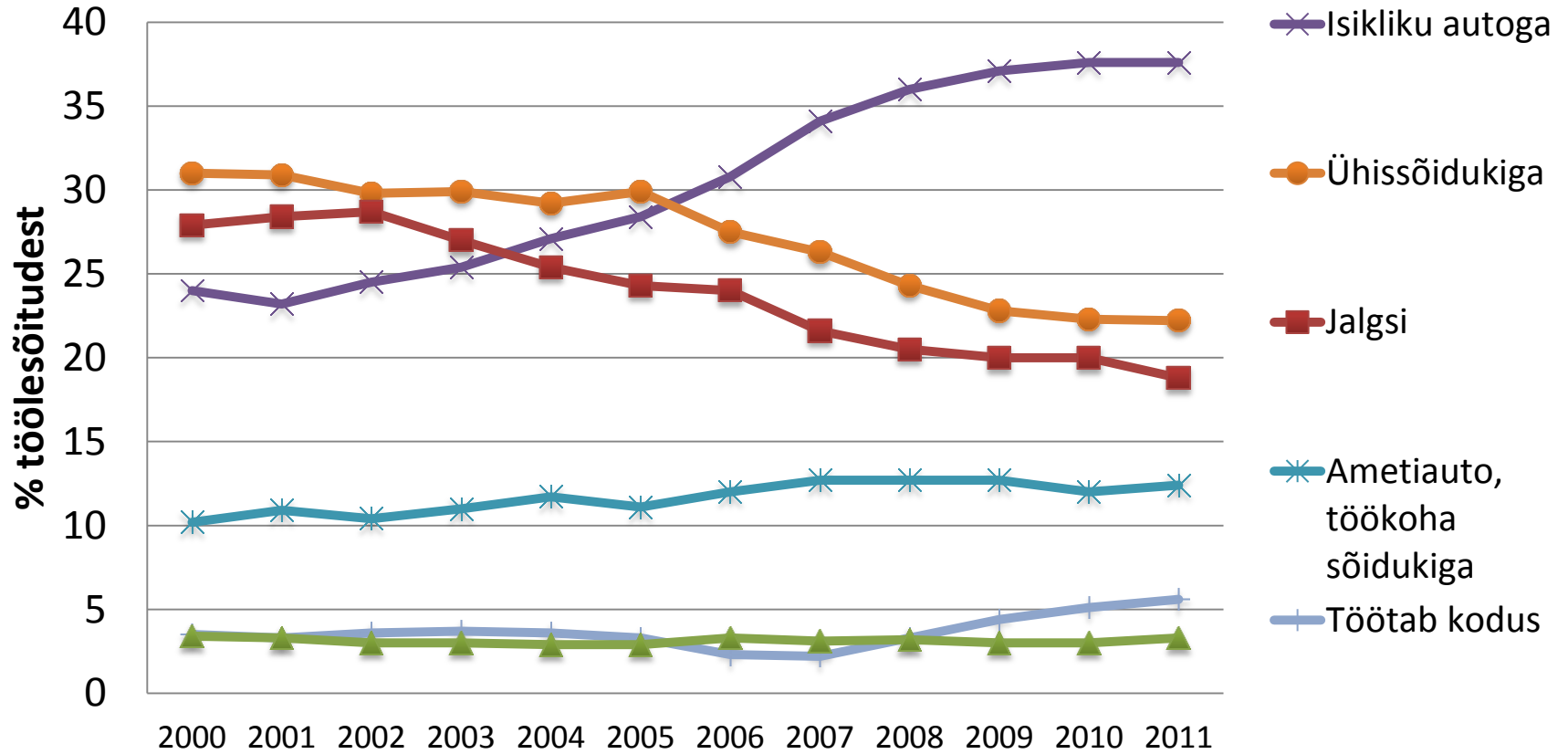
Põhijäreldused (2)

- “Iseenesest” ei muutu transport energiatõhusamaks
- Odavam on transpordi energiakasvu ohjeldada kui seda hiljem vähendada või energiamahuka transpordisektori taastuenergia osakaalu eesmärki täita.
- Transpordi energiasäästu investeeritud € toob tagasi 4-10€.

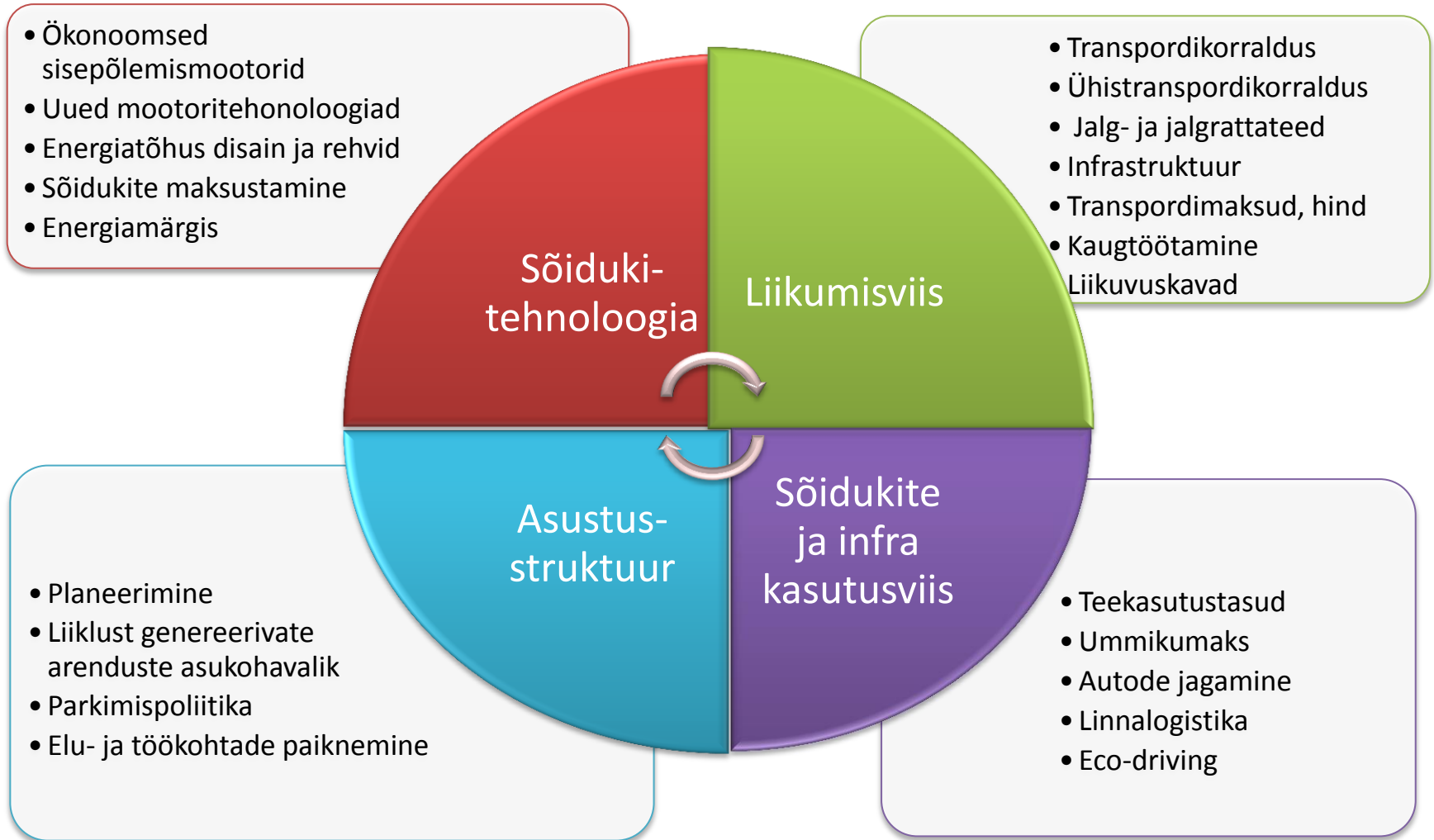
Autoga leibkonna energiatarbimine kWh/a, 2013

Tööle liikumise viis Eestis 2000-2011

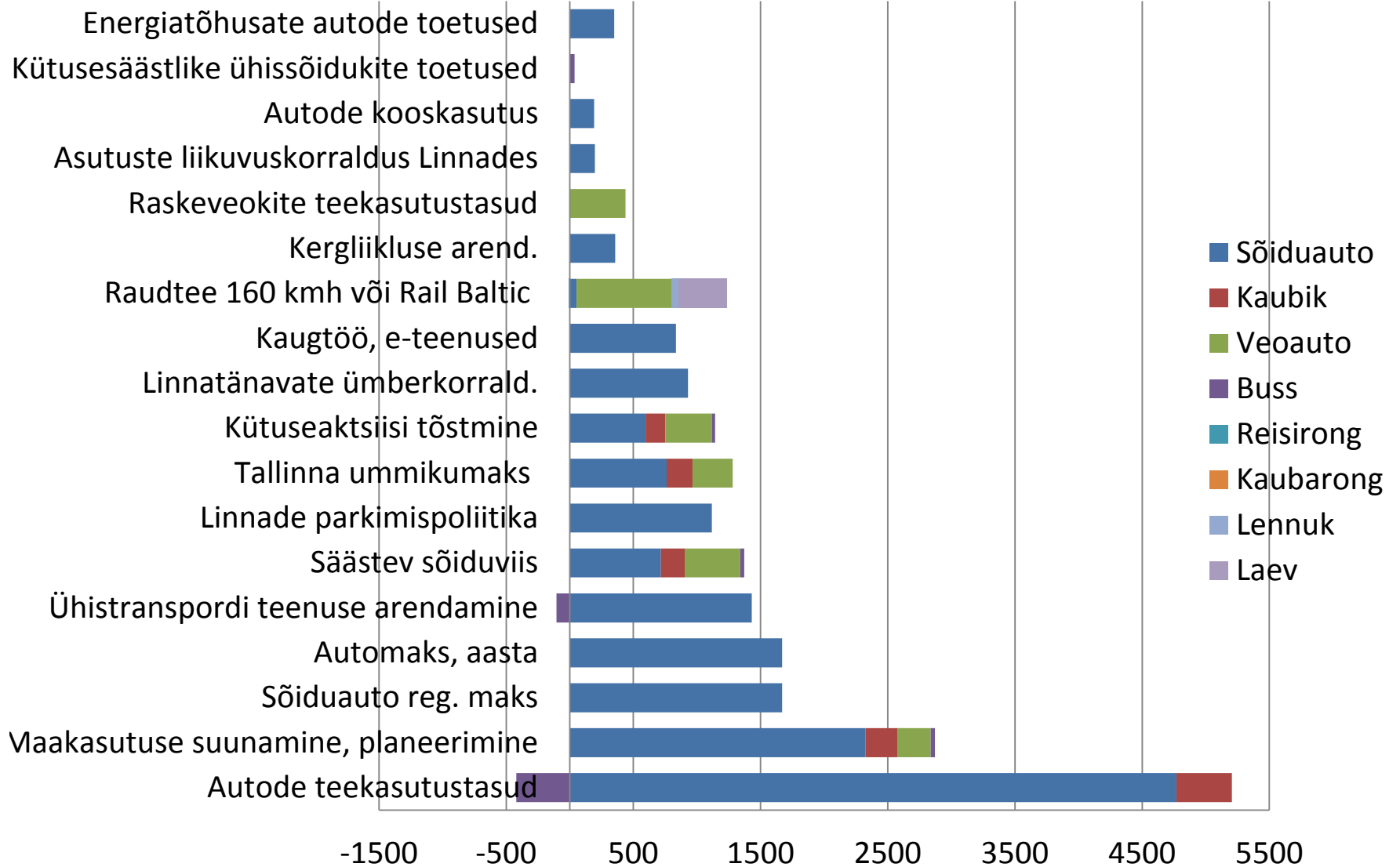

Mis mõjutab liikuvust ja transpordi energiakasutust?

Millised tegevused on mõjusad?

Transpordi energiasäästupotentsiaal 2030, TJ

VALIKUKOHAD

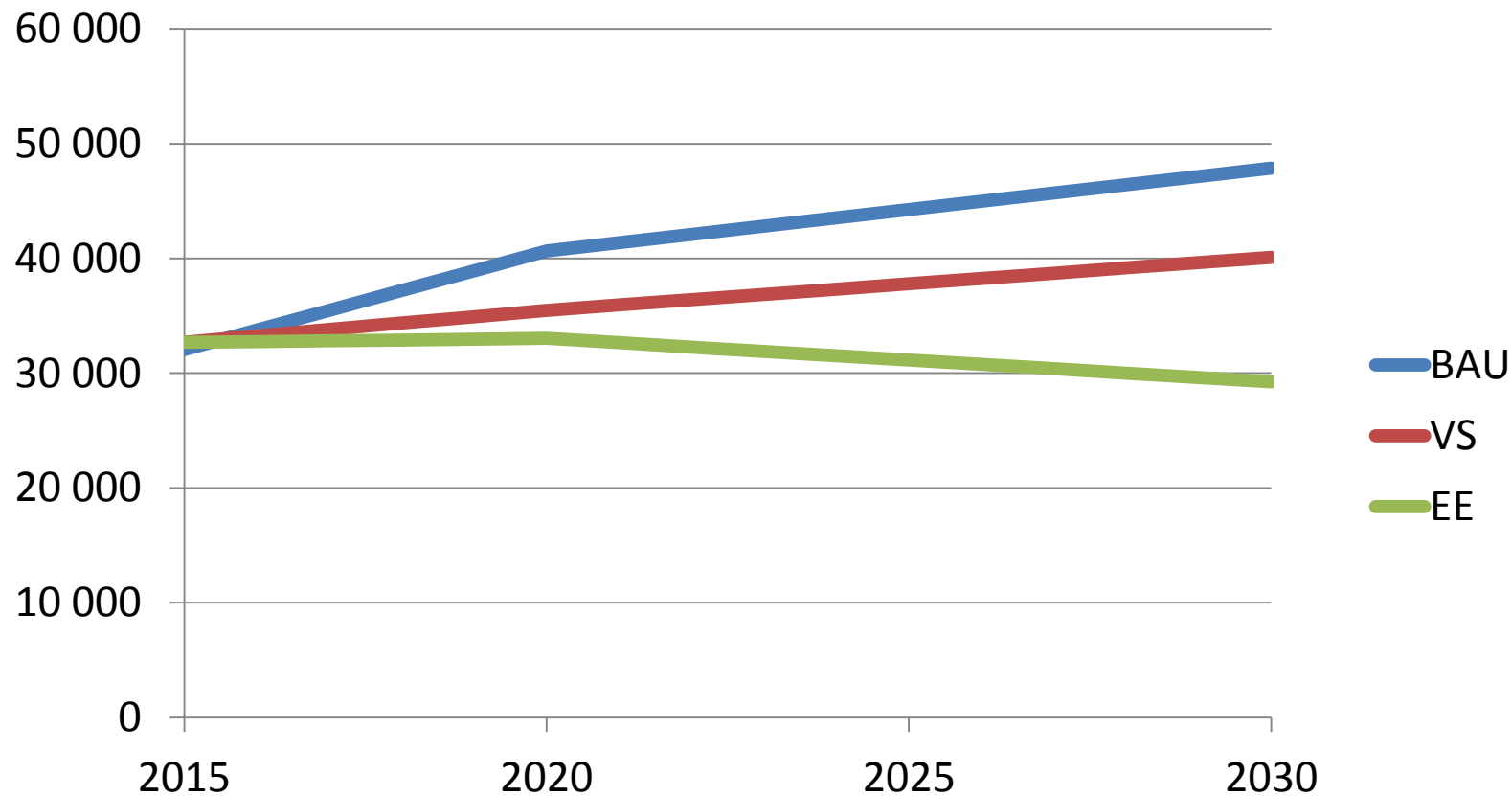
- Millist elu- ja liikumiskeskonda me soovime?
- Kui palju oleme nõus maksma:
 - transporditaristu eest?
 - isikliku sõiduauto eest?
 - kütuse eest?
- Transpordi ja liikuvuse kui teenuse eest?

ENMAK 2030+

3 transpordi ja liikuvuse stsenaariumi

- **Mittesekkuv (BAU)** - jätkame senises vaimus, “Eelmise sajandi USA stiilis”. Maanteed ja isiklik auto
- **Vähesekkuv (VS)** – tahaks paremini, aga mitte pingutada. Ärme autodesse sekku. “Harju keskmine.”
- **Teadmistepõhine - Energiatõhus (EE)** – mitmekesine transpordisüsteem, parem planeerimine, nutikad transpordi maksud

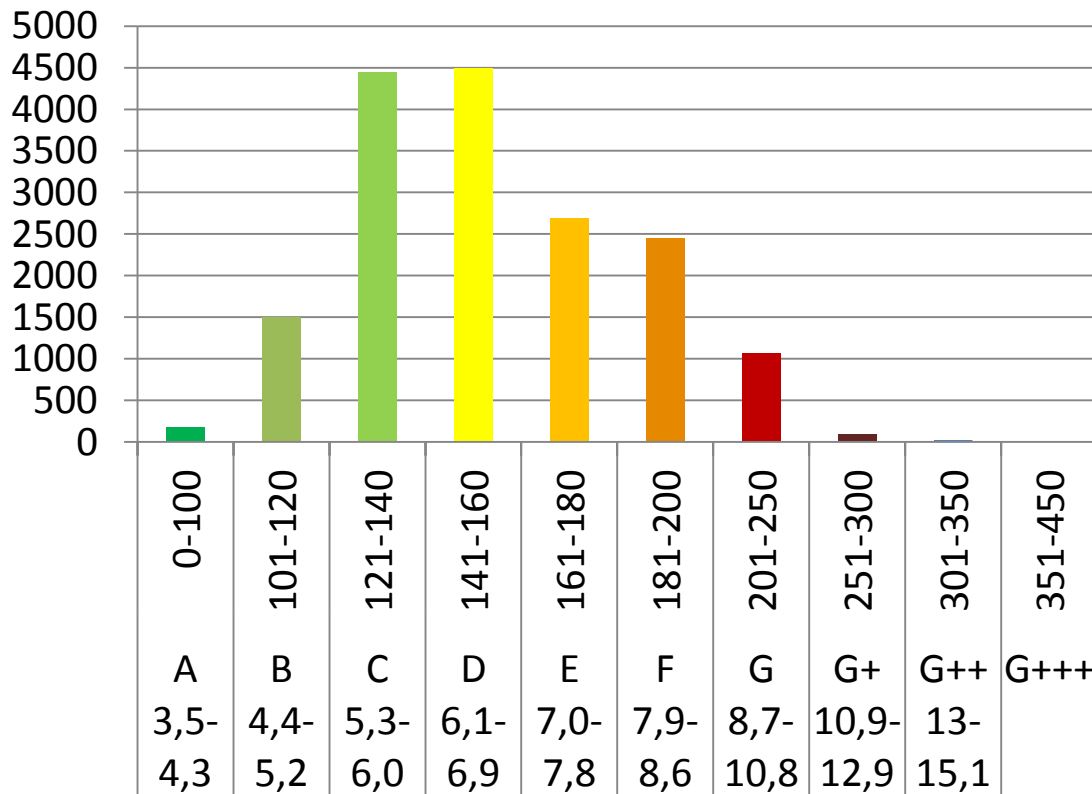
Energiatarbimine Eesti transpordis, TJ 2015-2030

Tõhus sõidukipark

Et iga viies paagitäis kütust raisku ei läheks

2011. a Eestis registreeritud uued autod
energiaklasside lõikes

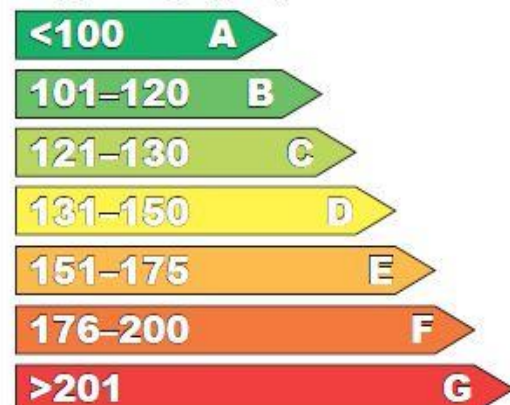
Tõhus sõidukipark

- Praegused transpordimaksud ei mõjuta autopargi ökonoomsust ega soodusta alternatiivsete liikumisviiside arengut.
- Kütuseaktsiisi tõstmise asemel vaja nutikaid teekasutustasusid (2025+), seni energiaklassipõhine sõiduautomaks auto esmasel registreerimisel.
- Kütuseaktsiisi määrad tuleb muuta kütuse energiasisaldusest ja CO₂ heitest sõltuvaks.

Auton päästoluokka ja polttoaine

CO₂ -päästörajat (g/km):

Polttoainekustannukset 18 000 km

Esitetty kustannus perustuu kesäkulutukseen ja arvioon polttoaineen keskihinnasta kuluvalla vuodelle. Keskihinnat ovat 1,74 €/l bensiinille, 1,57 €/l dieselöljylle ja 1,34 €/kg maakaasulle.

Vuotuinen ajoneuvovero

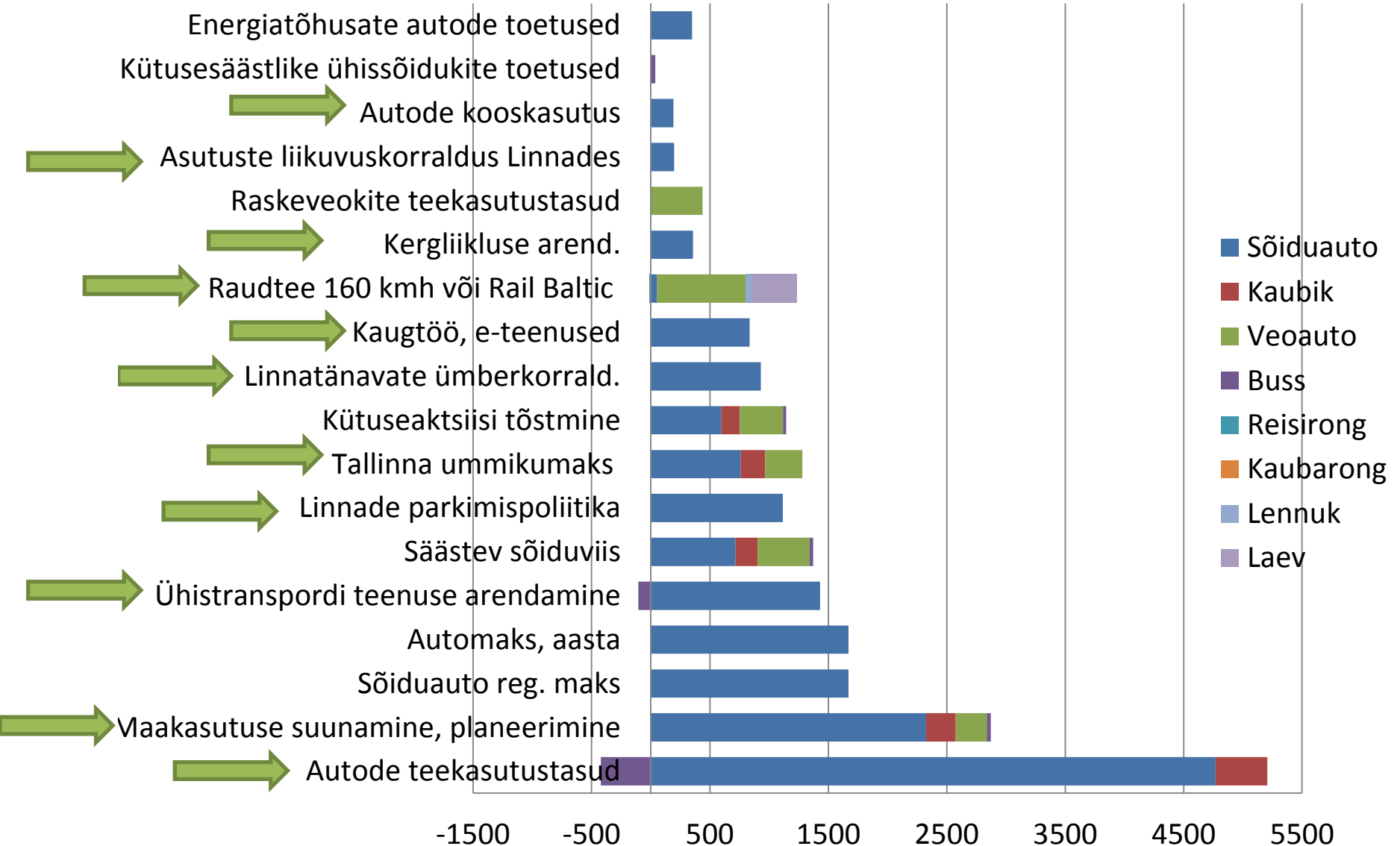
Vuotuinen perusvero ja käyttövoimaverot perustuvat auton käyttöönottopäivään, kokonaismassaan ja käyttövoimaan.

Autoveroprosentti

Autoveroprosentti (12,2–48,8 %) määräytyy henkilöauton hiilidioksidipäästön perusteella.

Energiakuluka transpordinõudluse vähendamine

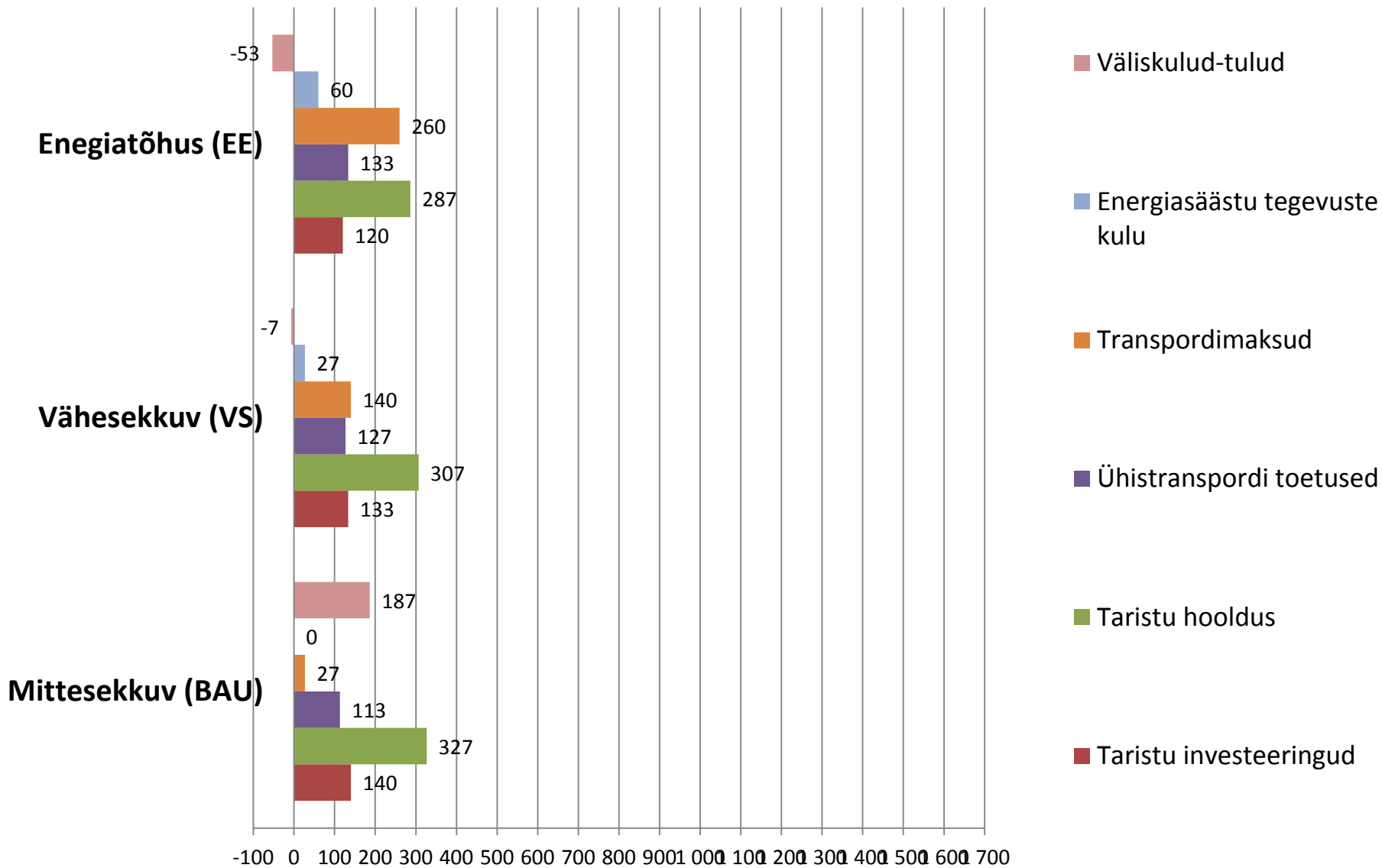
Transpordi energiasäästupotentsiaal 2030, TJ

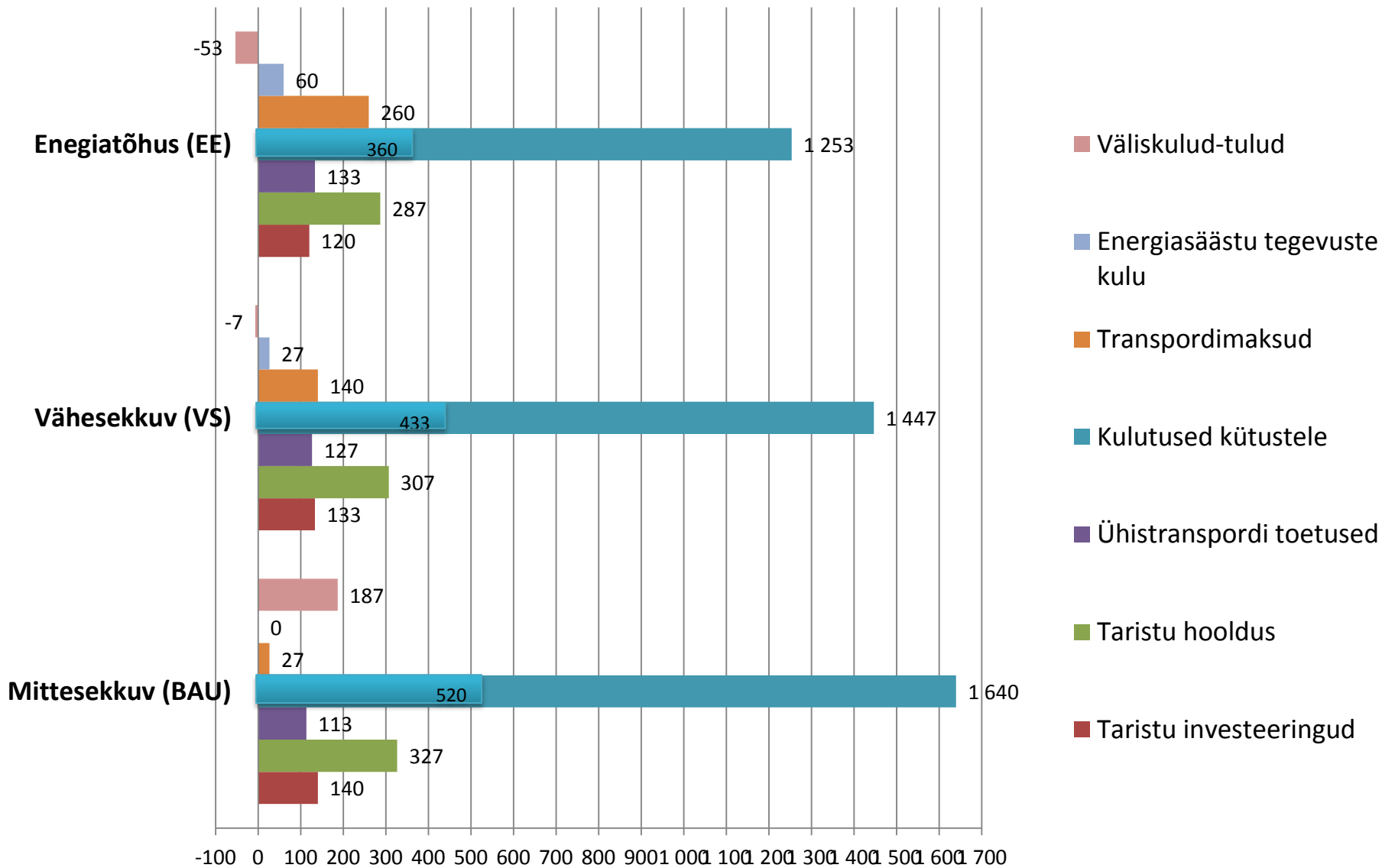
Motoriseeritud individuaaltranspordi nõudluse vähendamine

- Transpordi- ja liikuvuskorralduse haldussüsteemi uuendamine (Maanteeametist Liikuvusametiks)
- Planeerimine - uue arendustegevuse suunamine olemasoleva ühistranspordi (rong) lähedusse
- Ühistranspordi teenuse, linnaruumi ja jalgrattateede võrgustiku arendamine, liikuvuskavad (ca 40 MEUR/a)
- Suur roll linnadel – aga ka maakondade ja keskuslinnade koostööl

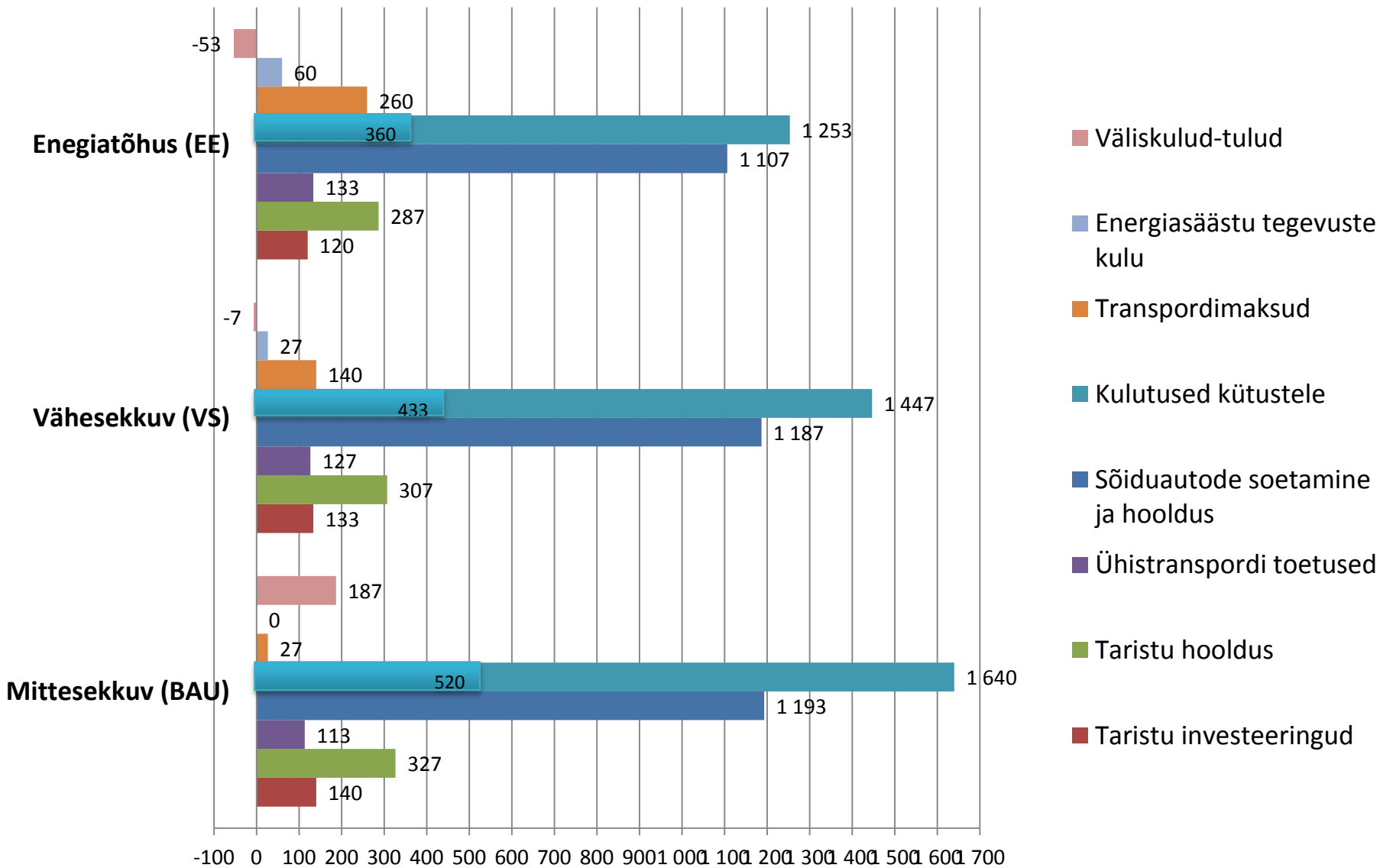
Transpordi stsenaariumide kulud kokku, M€, keskmiselt aastas, 2015-2030

Transpordi stsenaariumide kulud kokku, M€, keskmiselt aastas, 2015-2030

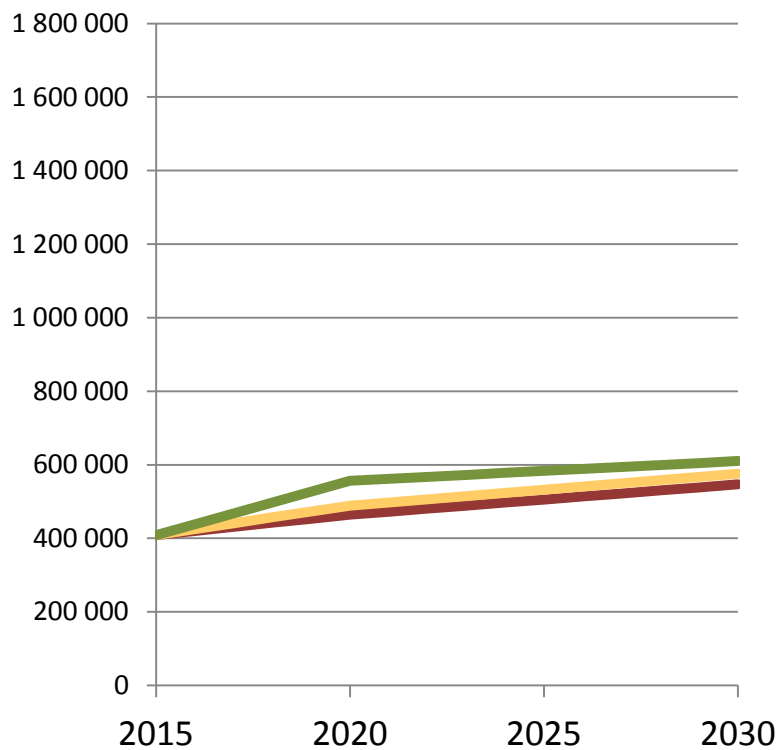

Transpordi stsenaariumide kulud kokku, M€, keskmiselt aastas, 2015-2030

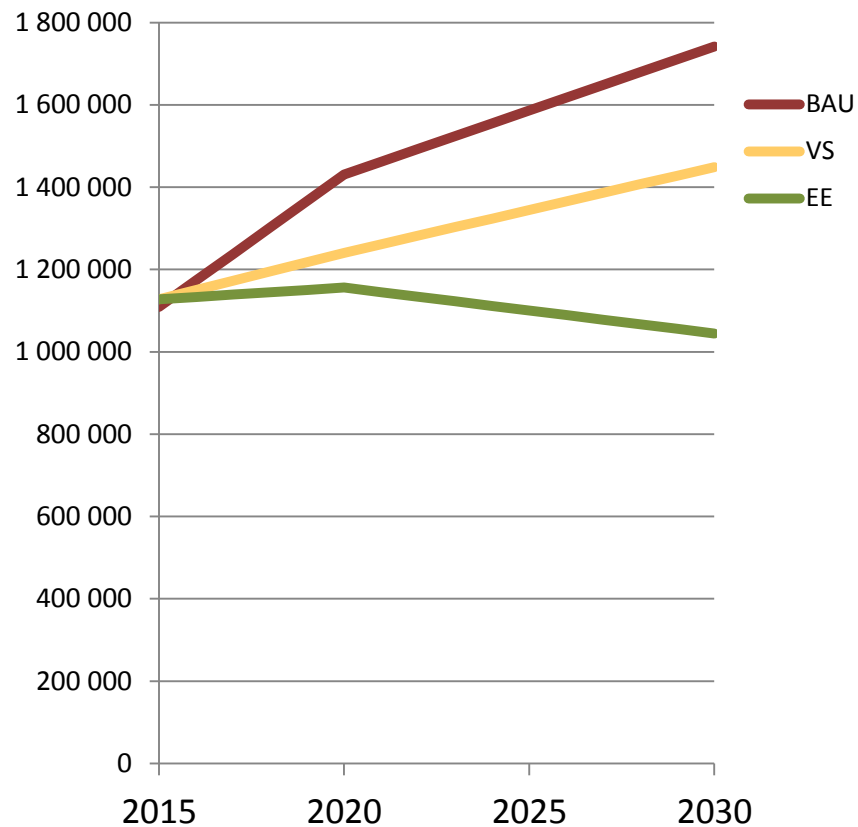

Kütuseaktsiis ja transpordimaksud, 1000

€

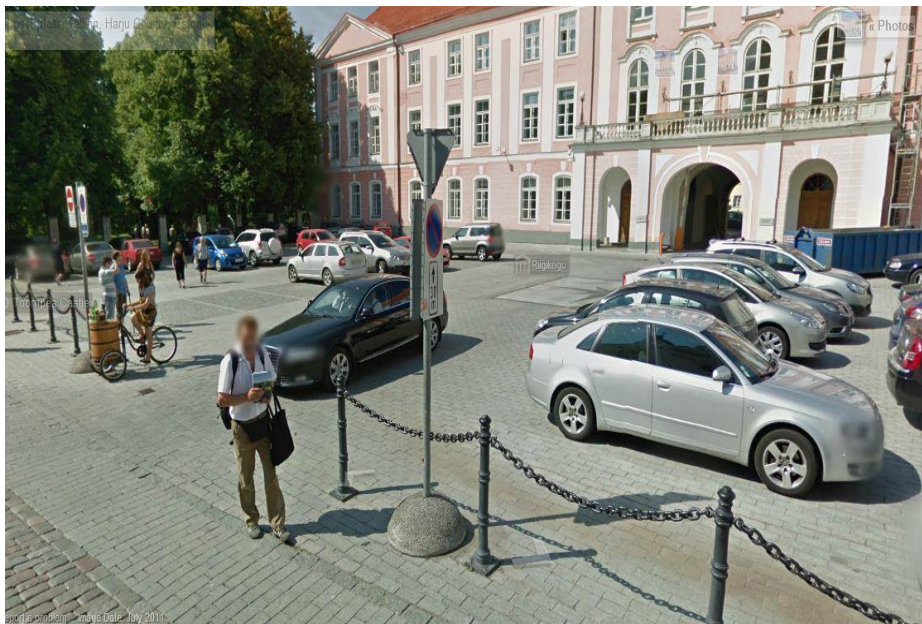
Kulutused kütusele sh aktsiis, 1000 €

- Parim alternatiivkütus on kokkuhoitud kütus
- Iga energiatõhusasse transporti investeeritud € toob tagasi 4-10 €
- Energiatõhus transport ja mitmekesine transpordisüsteem on vajalik nii majandusele kui ka inimeste heaolule
- Kõrgemad transpordimaksud ei tähenda kõrgemaid kulusid – tingimusel, et neid rakendatakse transpordisüsteemi kujundamise, mitte riigikassa täitmise eesmärgil

“Kõigepealt kujundab inimene linna ja siis kujundab linn inimest” Taani arhitekt Jan Gehl

Vt lähemalt:

- Energiasäästupotentsiaal Eesti transpordis ja liikuvuses. 2014 Mari Jüssi, Helen Poltimäe, Hannes Luts, Pille Metspalu
- Transpordi ja liikuvuse stsenaariumid 2014. Mari Jüssi, Marek Rannala

www.energiatalgud.ee www.seit.ee

mari@seit.ee

